

men jeg ved jo, at han havde Gammellutheranernes lidt snevre og underligt eenøjede Syn paa mange Sider af Menneskelivet. Ak ja, denne misforstaaede Retroenhed! Den hviler jo endnu mange Steder som en Mare over Kirke og Hjem og gør megen af Tidens bedste og friskeste Ungdom aandelig hjemløs. Naar saa en evnerig og veltalende Mand som Nathan træder frem og bestyrker Ungdommen i Troen paa, at Guds Kirke er et forfaldent Hus, — ja saa ender det i den fuldkomne Fornægtelse. Jeg forstaar det saa godt!“

Per svarede ingenting. Han var bleven lidt urolig paa Grund af den Retning, Samtalen havde taget. Men Præsten gav sig nu til at tale om Nathan med megen Anerkendelse. Han beklagede kun, at en saa højt begavet og kundskabsrig Mand havde stillet sig i et afgjort fjendtligt Forhold til Kristendommen, og udtalte, at Ortodoksiens Udskejelser herhjemme og i Udlandet sikkert havde sin Andel heri.

„Men naturligvis — han er heller ikke selv uden Skyld i dette Fejsyn paa den vældigste Aandsmagt, Verden har kendt. Det er med ham som med alle de andre, der fra et videnskabeligt Standpunkt bekæmper Kristendommen, — de har ikke selv kunnet frigøre sig for Ensidighed men er bleven dogmatiske i Negativiteten. Deres Fejl er ikke saa meget den, at de lader Fornuften raade, som at de ikke tænker Tankerne helt tilende. Naar f. Eks. vor Tids Videnskab kalder sig naturalistisk og dermed mener, at den kun erkender Eksistensen af det, der lader sig opløse i Atomer med visse mekaniske eller kemiske Egenskaber, saa er dette dog virkelig en meget ufuldkommen Opfattelse, et rigtigt Studerekammer- og Laboratorie-Postulat, som til syvende og sidst ingenting forklarer. Vi, som virkelig lever med Naturen, kan umulig godkende en saa fattig Betragtningssmaade. For vi veed jo og har utallige Gange følt, at Naturen er besjælet, at der bag de synlige Ting og de mekanisk virkende Kræfter, som paavirker vore Sanser, lever en Aand, der taler til vort Hjerte. Og har vi først faaet Øret rigtig opladt for denne Aanderøst, saa hører vi tilsidst kun den, fornemmer den gennem Stormens Brag som i den svageste Hvisken omkring et